

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 2020-11-30

Er ref: Ku2020/02350
Vår ref: SFI-2020-3650-2

Film – ett nytt officiellt statistikområde

Stiftelsen Svenska Filminstitutet har av Kulturdepartementet beretts möjlighet att inkomma med synpunkter angående rubricerade promemoria och har följande att anföra.

Sammanfattning

Filminstitutet ställer sig generellt positiv till införandet av film som ett nytt officiellt statistikområde, främst mot bakgrund av att det kan möjliggöra insamlandet av statistik från digitala visningsfönster där insynen hittills är begränsad. Dock understryks att förslaget endast till en del löser de problem som Filminstitutet beskrivit i tidigare skrivelser till Kulturdepartementet. Dessa kvarstår därmed och behöver lösas.

Bakgrund

Filminstitutet har behov av statistikuppgifter utifrån två aspekter, dels för omvärldsanalys och uppföljning av svensk filmproduktion och filmpolitiska insatser och dels för att på ett rättssäkert sätt fördela stöd. Så länge det s.k. filmavtalet löpte fanns en överenskommelse mellan Filminstitutet och Filmägarnas kontrollbyrå om överföring av biografstatistik. Uppgifterna från biografstatistiken kunde användas både för att ge en övergripande bild av spridning och visning av biografiffilm i Sverige och för att kunna genomföra en rättssäker bedömning av biografernas behov vid stödgivningen. Uppgifterna var också en förutsättning för beräkning och fördelning av det publikrelaterade stödet (PRS), som är ett efterhandsstöd baserat på hur många som sett en film.

Sedan filmavtalet upphörde har Filminstitutet inte längre möjlighet att ta del av uppgifterna genom Kontrollbyrån. Istället sker insamling av uppgifter manuellt och i direkt kontakt med respektive stödmottagare. En person har anställts på heltid för hanteringen. Då vi på detta sätt endast får in uppgifter relaterade till stödmottagare, vilket utgör cirka 50 procent av samtliga biografsalonger i Sverige men samtidigt bara står för cirka 20 procent av biografmarknaden, har vi svårigheter att få ett helhetsperspektiv, något som både behövs för att kunna analysera filmområdet i stort i Sverige och för att kunna beräkna och fördela efterhandsstödet (PRS). Vid beräkning av efterhandsstödet behöver hela biografmarknaden kontinuerligt följas för att kunna prognostisera och för att

ha kontroll över att avsatta medel räcker till de filmer som är berättigade till stödet. Den manuella hanteringen medför överlag risk för rättsosäkerhet stödgivning och försvårar på så sätt Filminstitutets möjlighet att agera i enlighet med filmstödsförordningen. De senaste årens utveckling har dramatiskt förändrat hur man konsumerar film. Att sakna en heltäckande bild av samtliga visningsfönster gör att vi inte kan skapa det bästa möjliga stödsystemet.

Synpunkter på förslaget

Filminstitutet ställer sig generellt positiv till införandet av film som ett nytt officiellt statistikområde. Det kompletterar de officiella statistikområden som redan finns och ger en möjlighet att analysera området utifrån ett helhetsperspektiv. Eftersom Stiftelsen Svenska Filminstitutet inte är en myndighet föreslår regeringen att Myndigheten för kulturanalys (MYKA) utses till statistikansvarig myndighet för det nya området. Filminstitutet menar att det är ofrånkomligt. Genom det nya uppdraget ges MYKA möjlighet att samla in statistik för vidarebefordran till Filminstitutet. MYKA ges även möjlighet att övergripande bättre analysera kulturområdet i stort. I enlighet med Filminstitutets uppdrag kommer vi fortsätta att samla in och bearbeta statistik som är relevant för Filminstitutets verksamhet samt fortsätta att ansvara för omvärldsanalys och uppföljning av svensk filmproduktion och filmpolitiska insatser.

Överföringen av statistikuppgifterna bedömer regeringen kommer att kunna ske med bibehållen sekretess. Filminstitutet delar den uppfattningen.

Förslaget medför en möjlighet att få in statistik från samtliga visningsfönster, inte bara biograffönstret. Filminstitutets stöd är till största delen teknikneutrala och det är ett övergripande filmpolitiskt mål att allt fler ser värdefull film som sprids och visas i olika visningsformer i hela landet. För att kunna göra analyser och uppföljningar av filmpolitiken är det därmed nödvändigt att ha statistik även från digitala visningsfönster, som står för en stor del av filmkonsumtionen, betydligt större del än biografen. För digitala visningsfönster saknas dels branschgemensamma system för statistik, dels ser de enskilda aktörernas intresse av att dela med sig av statistik mycket begränsad ut. Tv och dvd är andra viktiga visningsfönster för film, men här har Filminstitutet i dagsläget möjlighet att köpa in titelstatistik. Förutom att förslaget möjliggör en mer heltäckande bild av biografområdet är möjligheten att få in statistik från digitala visningsfönster den största fördelen. Det är vår förhoppning att MYKA prioriterar att snabbt komma igång med insamling av statistik på området.

I regeringens promemoria görs tolkningen att uppgifterna som framkommer vid insamlandet av den officiella statistiken inte kan användas för stödgivning utan enbart för statistikändamål. Filminstitutet har ingen anledning att ifrågasätta tolkningen, men konstaterar samtidigt att förslaget därmed endast till viss del löser de problem som

adresserats till Kulturdepartementet. Det kvarstår att vi behöver fortsätta med manuell insamling av uppgifter och att stödgivningen även fortsatt sker med en viss osäkerhet i förhållande till helheten och i enskilda delar. Om förslaget bidrar till att ge en tydligare bild eller inte i förhållande till efterhandsstödet beror på hur pass detaljerade uppgifter som samlas in.

Konsekvenser

Regeringen bedömer att förslaget kommer att medföra att kostnaderna för att köpa in viss sorts statistik kan minskas. Det vore så klart bra att kunna spara in på den kostnaden men den officiella statistiken motsvarar med stor sannolikhet inte den detaljerade information som Filminstitutet i nuläget behöver köpa in. Kostnaden kvarstår därmed.

Vidare sägs att förslaget kan ge underlag för att till exempel se behov av förändrade stödåtgärder. Filminstitutet har genom det breda uppdraget en god insyn i filmbranschen i stort och ett gott samarbete med branschaktörerna. Regelbundet ses stöden över efter samråd med branschen. Insamlande av officiell statistik på filmområdet kan ge värdefull ytterligare vägledning av behoven.

Ett orosmoment för oss har varit att mindre aktörer, till exempel biografer med begränsad verksamhet, ska drabbas av en ökad arbetsbelastning på grund av förslaget. Det är vår förhoppning, som regeringen framhåller, att dessa aktörer inte ska drabbas av för mycket extra arbete.

Finansiering

I samband med budgetpropositionen för 2020 fördes medel från Filminstitutet till Myndigheten för kulturanalys med avsikt att ge myndigheten i uppdrag att utveckla filmstatistiken. Eftersom uppdraget dröjt har vi fortsatt varit tvungna att ha en person anställd för att samla in uppgifter för stödgivningen, vilket medför en extra kostnad. I och med regeringens förslag ser vi inte att vi kommer att kunna använda den officiella statistiken i stödgivningen. Vi kommer behöva fortsätta med den manuella insamlingen. Kostnaden kvarstår därmed trots att medel tagits från oss för att lösa problemen. En finansiell lösning behövs så att vi kan fortsätta uppdraget att fördela stöd och följa upp svensk filmproduktion och filmpolitiska insatser samtidigt som MYKA ges möjlighet att utföra sitt nya uppdrag.

För Stiftelsen Svenska Filminstitutet

Vd Anna Serner